

باسمه تعالی
جمهوری اسلامی ایران
شورای عالی انقلاب فرهنگی

شماره: ۱۴۰۴/۱۱/۱۹
تاریخ: ۱۴۰۴/۱۱/۱۹
پوست:

وزارت آموزش و پرورش
وزارت علوم، تحقیقات و فناوری
وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی
وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی
وزارت تعاون، کار و رفاه اجتماعی
سازمان صدا و سیما
مرکز ملی فضای مجازی
وزارت صنعت، معدن و تجارت
وزارت کشور
وزارت ورزش و جوانان
وزارت گردشگری، میراث فرهنگی و صنایع دستی
وزارت ارتباطات و فناوری اطلاعات
وزارت راه و شهرسازی
نهاد نمایندگی ولی فقیه در دانشگاه‌ها
قوه قضائیه
دانشگاه آزاد اسلامی
سازمان امور اداری و استخدامی کشور
معاونت ریاست جمهوری در امور زنان و خانواده
ستاد کشوری کنترل و مبارزه با دخانیات
فرماندهی کل انتظامی جمهوری اسلامی ایران (فراجا)

مصوبه «مسائل، راهبردها، اقدامات ملی و تقسیم کار دستگاهی در زمینه پیشگیری فرهنگی و اجتماعی از مصرف دخانیات در کشور» که در جلسه ۹۲۲ مورخ ۱۴۰۴/۰۷/۲۲ شورای عالی انقلاب فرهنگی و بر اساس مصوبه جلسه ۵۳۷ شورای معین شورای عالی انقلاب فرهنگی به تصویب رسیده است؛ به شرح ذیل برای اجراء ابلاغ می‌گردد:

مقدمه

مصرف دخانیات به‌ویژه در میان جوانان و نوجوانان تهدیدی جدی برای سلامت عمومی و سرمایه‌های اجتماعی ایران محسوب می‌شود. بر اساس اطلاعات و آمارهای موجود؛ سن شروع مصرف به شکل نگران‌کننده‌ای کاهش یافته است. همچنین؛ شاهد روند رو به رشد مصرف دخانیات در بین زنان و دختران کشور نیز هستیم. این مسئله نه تنها بار اقتصادی و درمانی سنگینی بر دوش نظام سلامت می‌گذارد؛ بلکه با افزایش آسیب‌های اجتماعی، چالشی اساسی در مسیر پیشرفت کشور ایجاد خواهد کرد. تجربه جهانی نشان داده است سیاست‌های صرفاً محدودکننده و تنبیه‌محور کارایی پایینی در کنترل مصرف دخانیات، دارند. آنچه می‌تواند تحول ایجاد کند عبارت است از تدابیر و طراحی مداخلات هوشمندانه فرهنگی و اجتماعی که ریشه‌های پذیرش مصرف دخانیات را در لایه‌های مختلف جامعه هدف

باسمه تعالی
جمهوری اسلامی ایران
شورای عالی انقلاب فرهنگی

شماره:
تاریخ:
پوست:

قرار می‌دهد. مطابق اقدامات ملی ۱۷ و ۱۸ راهبرد کلان ۶ نقشه مهندسی فرهنگی کشور؛ «طراحی و تدوین برنامه جامع فرهنگی و اطلاع‌رسانی مضرات و آسیب‌های فردی و اجتماعی مصرف دخانیات از طریق مراجع تخصصی و حرفه‌ای و مراکز فرهنگی و تربیتی مرتبط» و «برنامه‌ریزی برای ارتقای مهارت و توانمندسازی خانواده‌های در معرض آسیب و یا آسیب‌دیده در حوزه دخانیات و گسترش اقدامات پیشگیرانه و درمانی با بهره‌گیری از آموزه‌های دینی و فرهنگی»، صراحتاً مورد تأکید قرار گرفته است.

رویکرد فرهنگی و اجتماعی به موضوع مصرف دخانیات را می‌توان به عنوان مکملی بر قوانین موجود در این عرصه و دریچه‌ای نو در برنامه کنترل و مبارزه ملی با دخانیات در کشور دانست. در این راستا، این مصوبه بر پنج عرصه اولویت‌دار، شامل: مدارس، دانشگاه‌ها و مراکز آموزش عالی، آثار و تولیدات چندرسانه‌ای، فضای مجازی، اماکن عمومی و محیط‌های کاری با هماهنگی و مشارکت دستگاه‌ها، خبرگان، فعالان و گروه‌های مردمی فعال در حوزه پیشگیری و مقابله با مصرف دخانیات، به شرح ذیل تمرکز دارد:

اهم مسائل، راهبردها و اقدامات ملی در عرصه‌های پنج‌گانه و تقسیم کار دستگاهی
(الف) مدارس

مسئله اول	رشد گرایش به مصرف دخانیات در نوجوانان و دانش‌آموزان
دستگاه محوری و همکار	دستگاه محوری: وزارت آموزش و پرورش همکاران اصلی: سازمان صدا و سیما، معاونت امور زنان و خانواده ریاست جمهوری، وزارت صنعت، معدن و تجارت، وزارت کشور، وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی و وزارت ورزش و جوانان
راهبرد کلان ۱	کاهش تقاضا و پیشگیری از شروع مصرف دخانیات در بین دانش‌آموزان با هدف ایجاد و توسعه محیط‌های آموزشی بدون دخانیات از طریق آگاهی‌بخشی هدفمند، تقویت مهارت‌های زندگی و مشارکت فعال خانواده و جامعه در راستای فرهنگ‌سازی نسل بدون دخانیات:
اقدامات ملی	۱- طراحی الگوی جامع تعامل و همکاری بین نهادهای آموزشی و خانواده‌ها برای شناسایی زودهنگام رفتارهای پرخطر دانش‌آموزان و تعامل فعال خانواده و مدرسه برای آموزش مهارت‌های زندگی به دانش‌آموزان با لحاظ ویژگی‌های دختران و پسران ۲- طراحی و اجرای برنامه‌های آموزشی و خدمات مشاوره‌ای ویژه خانواده‌ها با هدف افزایش دانش و مهارت‌های تربیتی در زمینه پیشگیری از مصرف دخانیات و ایجاد محیط عاری از دخانیات در خانه جهت جلوگیری از قرارگیری نوجوانان و دانش‌آموزان در معرض دود دست دوم (به‌ویژه در مناطق پرخطر و کم‌برخوردار و با تأکید بر دختران نوجوان) ۳- طراحی سازوکارهای بهره‌گیری از ظرفیت تشکلهای سازمان‌های مردم‌نهاد اجتماعی در برنامه‌ها و طرح‌های پیشگیری از دخانیات در مدارس و تقویت مطالبه‌گری اجتماعی در این زمینه ۴- تعیین حریم فرهنگی مدارس عاری از دخانیات با علامت‌گذاری و نصب تابلوها و پارچه‌نوشته‌های هشداردهنده منع استعمال دخانیات ۵- تقویت نظارت بر روند مصرف دخانیات در مدارس کشور با پیگیری اجرای قانون ممنوعیت فروش و عرضه مواد دخانی به دانش‌آموزان ^۱ از سوی واحدهای آموزشی

۱. قانون جامع کنترل و مبارزه ملی با دخانیات

باسمه تعالی
جمهوری اسلامی ایران
شورای عالی انقلاب فرهنگی

شماره:
تاریخ:
پوست:

- ۶- افزایش سرانه تسهیلات ورزشی، تفریحی و فرهنگی دانش آموزان و تخصیص سهمی از محل منابع حاصل از اخذ مالیات و عوارض بر دخانیات برای فعالیت‌های فرهنگی و اجتماعی پیشگیری از مصرف دخانیات در مدارس
- ۷- تقویت انگیزه دانش آموزان برای مبارزه با دخانیات با رویکرد آموزش‌های غیرمستقیم با لحاظ ویژگی‌های دختران و پسران
- ۸- تقویت خودباوری و هویت جنسیتی دختران در راستای کاهش مصرف دخانیات و نیز افزایش حساسیت و مشارکت خانواده‌ها در زمینه کاهش تقاضا و پیشگیری از مصرف سیگار توسط آن‌ها

ب) دانشگاه‌ها و مراکز آموزش عالی

مسئله دوم	روند افزایشی مصرف دخانیات در میان دانشجویان به‌ویژه دانشجویان دختر
دستگاه محوری و همکار	دستگاه‌های محوری: وزارت علوم، تحقیقات و فناوری و وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی همکاران اصلی: دانشگاه آزاد اسلامی، وزارت ورزش و جوانان، سازمان صدا و سیما، وزارت صنعت، معدن و تجارت، نهاد نمایندگی ولی فقیه در دانشگاه‌ها و معاونت ریاست جمهوری در امور زنان و خانواده
راهبرد کلان ۲	کاهش تقاضا و پیشگیری از رواج مصرف مواد دخانی در میان دانشجویان با هدف تحقق دانشگاه‌ها و مراکز آموزش عالی عاری از دخانیات:
اقدامات ملی	۱- طراحی و اجرای برنامه‌های آموزشی به شکل مستمر و هدفمند درباره مضرات مصرف دخانیات و پیامدهای آن برای سلامت جامعه دانشگاهیان با تأکید بر نفی باورهای غلط، متناسب با زمینه و عوامل گرایش آن‌ها به دخانیات با نگاه ویژه به دانشجویان دختر و حساس‌سازی دختران و خانواده‌ها به آسیب‌های خاص مصرف دخانیات بر زیبایی و هویت جنسیتی دختران و قدرت باروری و سلامت بارداری زنان ۲- طراحی برنامه‌های فرهنگی، هنری و آموزشی در راستای پیشگیری از تبدیل مصرف سیگار به عنوان سبک زندگی دانشجویی و نماد رفتار مدرن، استقلال طلبانه، روشنفکرانه و اعتراضی و کاهش جذابیت این رفتار به‌ویژه در میان دانشجویان دختر ۳- تدوین چارچوب جامع صیانت از سلامت حریم خوابگاه‌های دانشجویی، واحدهای رفاهی و سایر فضاهای عمومی دانشجویی در برابر مصرف مواد دخانی و دود دست دوم ۴- تعیین حریم فرهنگی دانشگاه عاری از دخانیات با علامت‌گذاری و نصب تابلوها و پارچه‌نوشته‌های هشداردهنده منع استعمال دخانیات ۵- به‌کارگیری راهکارهای خلاقانه و نوآورانه مشارکت دانشجویان، اساتید و کارکنان در فعالیت‌های کنترل و کاهش مصرف دخانیات در دانشگاه‌ها و مراکز آموزش عالی ۶- برگزاری رویدادها و جشنواره‌های فرهنگی و هنری و ورزشی دانشجویی با هدف افزایش شاخص‌های سلامت در دانشگاه‌ها و مراکز آموزش عالی ۷- گسترش خدمات حمایت روانی- اجتماعی در راستای حفاظت از سلامت همه‌جانبه دانشجویان و افزایش مقاومت روانی و فرهنگی آنان در برابر فشارهای مختلف برای مصرف دخانیات به‌ویژه در میان دانشجویان دختر ۸- ارائه خدمات مشاوره جهت ترک مصرف دخانیات با ملاحظات جنسیتی و تأکید بر سلامت باروری و سلامت همه‌جانبه دختران دانشجو

باسمه تعالی
جمهوری اسلامی ایران
شورای عالی انقلاب فرهنگی

شماره:
تاریخ:
پوست:

ج) آثار و تولیدات چند رسانه‌ای

مسئله سوم	نمایش و تبلیغ استعمال دخانیات در آثار و تولیدات چندرسانه‌ای
دستگاه محوری و همکار	دستگاه‌های محوری: سازمان صدا و سیما و وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی همکاران اصلی: قوه قضائیه، وزارت ارتباطات و فناوری اطلاعات، وزارت کشور، وزارت آموزش و پرورش، وزارت علوم، تحقیقات و فناوری، وزارت صنعت، معدن و تجارت و فراجا
راهبرد کلان ۳	ایجاد، توسعه و اجرای دستورالعمل‌های جامع فرهنگی و اجتماعی جهت محدودسازی تبلیغات، نمایش و ترویج دخانیات در تولیدات چندرسانه‌ای و فرهنگی، و نظارت مستمر بر اجرای آن‌ها:
اقدامات ملی	۱- حمایت از ایجاد کارزار هنرمندان، فعالان رسانه‌ای و سایر گروه‌های مرجع مدافع جامعه عاری از دخانیات ۲- انتخاب و حمایت از آثار چندرسانه‌ای دارای فرهنگ ترویج جامعه عاری از دخانیات در جشنواره‌های هنری ۳- آموزش و توجیه دست‌اندرکاران، سرمایه‌گذاران، تهیه‌کنندگان و بازیگران آثار چندرسانه‌ای، صنعت فیلم و موسیقی در خصوص آشنایی با قانون جامع کنترل و مبارزه با دخانیات و آیین‌نامه‌های اجرایی آن، روش‌ها و ترفندهای آشکار و پنهان تبلیغ و ترویج توسط صنعت دخانیات ۴- تهیه و ارائه گزارش ارزیابی میزان اجرای قانون منع نمایش دخانیات در آثار هنری از سوی وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی و سازمان صدا و سیما و ارائه به مراجع ذیصلاح ۵- اتخاذ تدابیر نظارتی در رابطه با مداخله‌گری صنعت دخانیات در قالب هرگونه حمایت و کمک مادی و معنوی به هر شکل و عنوان و مقدار در کلیه مراحل طراحی، ساخت و تولید، توزیع و نمایش آثار و محصولات چندرسانه‌ای، صنعت فیلم و موسیقی ۶- حمایت مادی و معنوی از آثار چندرسانه‌ای بدون تبلیغات مثبت و منفی دخانیات (فاقد نمایش دخانیات) الگوسازی و روایت‌پردازی پیشگیری از مصرف دخانیات از طریق تولیدات فرهنگی و رسانه‌ای با محوریت زنان و خانواده ۷- طراحی سازوکارهای جلب مشارکت عموم و ترویج مطالبه‌گری اجتماعی و سازوکار ثبت و گزارش‌دهی آثار و محصولات چندرسانه‌ای و صنعت فیلم و موسیقی حاوی صحنه‌ها و ترفندهای پنهان و آشکار تبلیغ دخانیات ۸- اعمال مجازات بازدارنده برای تولیدات رسانه‌ای مروج مصرف دخانیات به‌ویژه در میان بانوان بر اساس ساز و کارهای قانونی مربوطه

د) فضای مجازی

مسئله چهارم	تبلیغ و عرضه آشکار و پنهان دخانیات در فضای مجازی
دستگاه محوری و همکار	دستگاه محوری: مرکز ملی فضای مجازی همکاران اصلی: قوه قضائیه، سازمان صدا و سیما، وزارت ارتباطات و فناوری اطلاعات، وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی، وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی، وزارت صنعت، معدن و تجارت و فراجا
راهبرد کلان ۴	ایجاد و تعمیق چارچوب‌های حقوقی، فرهنگی و نظارتی جهت پیشگیری از تبلیغات دخانیات در فضای مجازی و تقویت آگاهی عمومی و مشارکت اجتماعی در نظارت بر اجرای آن‌ها:

باسمه تعالی
جمهوری اسلامی ایران
شورای عالی انقلاب فرهنگی

شماره:
تاریخ:
پوست:

اقدامات ملی	۱- تلویز و اطلاع رسانی عمومی چارچوب فرهنگی، اجتماعی و قانونی منع تبلیغ آشکار و پنهان دخانیات در فضای مجازی ۲- تقویت سامانه های نظارت بر فضای مجازی جهت جلوگیری از فروش یا تبلیغ آشکار و پنهان محصولات دخانی و آلات و ادوات مصرف آن ها در فضای مجازی و بستر شبکه های اجتماعی ۳- آموزش و توجیه متولیان و کارگزاران فضای مجازی برای جلوگیری از صدور هرگونه مجوز فعالیت و کسب و کار اعم از تبلیغ، بازاریابی، عرضه، توزیع و فروش محصولات دخانی و آلات و ادوات مصرف محصولات دخانی در فضای مجازی ۴- فراهم ساختن سازوکارهای مشارکت فعال سیاست گذاران، مدیران سکوها و فعالان فضای مجازی جهت تولید محتوای سالم و موثر و جلوگیری از تبلیغات آشکار و پنهان ۵- ایجاد سازوکارهای نظارتی و بازدارنده به منظور پیشگیری از راه اندازی گروه ها و کانال های اجتماعی و ایجاد اتاق های گفتگو مجازی، بازی های برخط رایانه ای و یا تولید آثار و محتوای مختلف با مضمون فرهنگ سازی و عادی سازی مصرف، فروش یا تبلیغ آشکار و پنهان محصولات دخانی و آلات و ادوات مصرف آنها در فضای مجازی و بستر شبکه های اجتماعی اعم از داخلی یا خارجی یا بسترهای مجازی مشابه ۶- حمایت از جلب مشارکت شهرها و تأثیرگذاران فضای مجازی در ایجاد فرهنگ ترک مصرف دخانیات
-------------	---

ه) اماکن عمومی و محیط های کاری

مسئله پنجم	افزایش مواجهه مردم با دود دست دوم در اماکن عمومی و محیط های کاری، با آثار مخاطره آمیز در سلامت جامعه و نقض حقوق شهروندی
دستگاه محوری و همکار	دستگاه های محوری: وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی و وزارت تعاون، کار و رفاه اجتماعی همکاران اصلی: وزارت صنعت، معدن و تجارت، سازمان امور اداری و استخدامی کشور، وزارت گردشگری، میراث فرهنگی و صنایع دستی، وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی، وزارت راه و شهرسازی، وزارت کشور و فراجا
راهبرد کلان ۵	توسعه و حفظ اماکن عمومی و محیط های کاری بدون دخانیات با اجرای چارچوب های فرهنگی، اجتماعی و قانونی مستحکم و تشویق صاحبان اماکن به رعایت کامل این استانداردها:
اقدامات ملی	۱- تدوین چارچوب های فرهنگی، اجتماعی و قانونی و استانداردهای اماکن و محیط کار عاری از دخانیات و اطلاع رسانی آن ها ۲- آموزش قانون جامع کنترل و مبارزه با دخانیات با تأکید بر مضرات دود دست دوم دخانیات، برای اصناف و حرف مربوطه و مدیران و مسئولان محیط کار ۳- تقویت نظارت بر اجرای قوانین ممنوعیت مواجهه مردم با دود دست دوم در اماکن عمومی و محیط های کاری بهره گیری از توانمندی و ظرفیت بخش خصوصی و تشکلهای غیردولتی و داوطلبانه به منظور افزایش توان اطلاع رسانی و آموزش عمومی ۴- تقویت روحیه مطالبه گری اجتماعی و صیانت از حقوق شهروندی در مواجهه با دود دست دوم با محوریت نوجوانان، جوانان، زنان و کارکنان محیط های کار ۵- حمایت مؤثر و کارآمد از ابتکارات و نوآوری ها با هدف حفاظت از مواجهه شهروندان با دود دست دوم (شهرهای عاری از دخانیات، محله های عاری از دخانیات، محل کار بدون دخانیات و ...) ۶- برقراری فرایند خوداظهاری، اعتبارسنجی و اعتباردهی برای متصدیان اماکنی که به عنوان اماکن عاری از دخانیات شناخته می شوند با بهره گیری از ظرفیت و مشارکت بخش خصوصی و

باسمه تعالی
جمهوری اسلامی ایران
شورای عالی انقلاب فرهنگی

شماره:
تاریخ:
پوست:

تشکیل‌های غیردولتی (شخص ثالث) و در نظر گرفتن امتیازات و تسهیلات تشویقی برای کلیه اماکن، محیط‌های کار و کسب‌وکارهایی که اعتبارسنجی می‌شوند (به منظور بهره‌مند شدن از مزایای گواهی اعتباردهی)	
۷- تقویت نقش فرهنگی و اجتماعی خانواده در پیشگیری و کاهش مواجهه با دود دست دخانیات و مشارکت‌دهی خانواده‌ها در تبیین پیامدهای ضدسلامت مصرف دخانیات و مطالبه‌گری حق سلامت افراد و مواجهه تربیتی و فرهنگی آنها با مصرف دخانیات	

تبصره ۱- ستاد کشوری کنترل و مبارزه با دخانیات، مسئول پیگیری اجرا و نظارت بر حسن اجرای راهبردها و اقدامات این مصوبه و کارکردسنجی دستگاه‌های ذی‌ربط و ارزیابی میزان اثربخشی اقدامات مذکور است.

تبصره ۲- دستگاه‌های محوری موظفند ظرف مدت ۶ ماه از زمان ابلاغ این مصوبه، نسبت به تهیه برنامه عملیاتی ذیل راهبردها و اقدامات تعیین شده، اقدام نموده و گزارش آن را به ستاد کشوری کنترل و مبارزه با دخانیات ارائه نمایند.

تبصره ۳- دستگاه‌های محوری در اجرای راهبردها و اقدامات فوق‌الذکر از ظرفیت سایر دستگاه‌های ذی‌ربط و گروه‌ها و تشکلهای مردمی استفاده می‌کنند.

تبصره ۴- ستاد کشوری کنترل و مبارزه با دخانیات، سالیانه گزارش اجرای راهبردها و اقدامات ملی فوق‌الذکر و اثربخشی آنها را با همکاری دستگاه‌های محوری تهیه و به دبیرخانه شورای عالی انقلاب فرهنگی ارائه می‌نماید.

این مصوبه مشتمل بر یک مقدمه، ۵ عرصه و ۴ تبصره در جلسه ۹۲۲ مورخ ۱۴۰۴/۰۷/۲۲ شورای عالی انقلاب فرهنگی به تصویب رسید و از تاریخ ابلاغ، لازم‌الاجرا است.

مسعود پزشکیان

رئیس‌جمهور و رئیس شورای عالی انقلاب فرهنگی

رونوشت به انضمام یک نسخه مصوبه، به:

☐ دفتر مقام معظم رهبری (مدظله‌العالی)

☐ دفتر رئیس‌جمهور

☐ مجلس شورای اسلامی

☐ شورای نگهبان قانون اساسی

☐ قوه قضائیه

☐ دیوان محاسبات کشور

☐ معاونت امور مجلس ریاست جمهوری

☐ معاونت حقوقی ریاست جمهوری

☐ اداره کل تدوین و تنقیح و مقررات نهاد ریاست جمهوری

☐ دفتر بازرسی ویژه رئیس‌جمهور

☐ وزارت دادگستری (برای درج در روزنامه رسمی کشور)

☐ دبیرخانه شورای معین و امور شورای عالی انقلاب فرهنگی

☐ و اداره کل امور حقوقی و تدوین مقررات دبیرخانه شورای عالی انقلاب فرهنگی می‌شود.